

ОБГРУНТУВАННЯ ПОШУКУ ДОВІРЧИХ ІНТЕРВАЛІВ КІЛЬКІСНИХ ОЗНАК ФЕНОТИПУ САЛАТУ ПОСІВНОГО *LACTUCA SATIVA* L.

Ідентифікації сортів салату посівного *Lactuca sativa* L. підлягають ознаки: якісні (QL), кількісні (QN) та псевдоякісні (PQ). Досить трудомістким процесом є визначення коду прояву кількісних ознак. Під час експертизи на DUS-test код прояву кількісних ознак визначали через пошук довірчих інтервалів M_{\min} , M_{\max} . Кількісні границі довірчих інтервалів, які визначають можливі коливання показника в більшу чи меншу сторону обчислювали за формулою:

$$t = (x - X) / \delta.$$

Під час розрахунку довірчого інтервалу для трьох стандартних довірчих рівнів: $P_1 = 95\%$, $P_2 = 99\%$ та $P_3 = 99,9\%$ значення t вибирали із спеціальних таблиць значень критеріїв Стьюдента за числом ступенів свободи, що відповідало даному параметру.

Довірчий інтервал середньої арифметичної визначали за формулою:

$$X - t \times m_x \leq \text{достовірне значення} \leq X + t \times m_x$$

У результаті вимірювання діаметра двадцяти головок отримали числові величини, які заносили у варіаційний ряд: можливі значення варіаційної ознаки X (варіанти) позначали X_1, X_2, \dots, X_{20} . За необхідності застосовували ранжування (упорядкування за динамікою зростання чи спадання). Під час досліджень використовували безперервну кількісну мінливість, тому що значення варіант представлені з точністю до десятих, а не цілими числами, як за дискретної кількісної мінливості.

**Головка:
за діаметром, см**

дуже маленька $M = m_c \pm \partial$

маленька

середня

$$M_{\min} = m_c - \partial = 12 - 4 = 8$$

велика

дуже велика

$$M_{\max} = m_c + \partial = 12 + 4 = 16$$

Сорти салату посівного за розміром головки розподілились таким чином:

маленька (8,1-10,0 см): Banorat (00468), Ferlicky (00471), Strapatyn rychlenletni (00273), Renate (00443);

середня (10,1-13,0 см): Budai Melegagut (00449), Attrantan (00249), Майський (00445), Королева Майови (00472), Hanka (00471), Delta (00453), Dorian (00444), Rackeresztuz (00274), La movla (00459), Kreonio nir 95 (00302), №1100 (00239), Opavsky (00271), Kwiek (00458), Iveto (00446), Imprasd Hanson (00441), Isodor (00022), Vandrasky (00175), Romana rorogorana (00288), Rochanea (00442), Raine de Maj (00437), Wenda (00261), Varte maraihere (00435);

велика (13,1-16,0 см): Helga (00291), Drumhead gelloev (00299), Decnatra Taliones (00440), Larino (00438), Zommerdiamant (00452);

дуже велика (понад 16,0 см): Дивограй і Фортунас.

Сорти з головками, які мали дуже маленький діаметр (до 8,0 см), – відсутні.

Науковий підхід до визначення довірчих інтервалів, обумовлений математичним аналізом, сприяє об'єктивному визначенню коду прояву кількісних ознак (наприклад, головка: діаметр) фенотипу рослин під час ідентифікації сортів салату головчастого і ромен.

